

# **Vikingelandsbyen i Albertslund 1998**

## **6. årsberetning**

**Jørgen Poulsen  
Anne-Marie Jørgensen**



**Indhold:**

- 1. Indledning**
- 2. Det rekonstruerede miljø**
- 3. Salshuset**
- 4. Personalet**
- 5. Projekt Vikingedragter**
- 6. Multihuset**
- 7. Medier**
- 8. Vikingelandsbyens Venner**
- 9. Danmarkshistorien i Vestskoven**
- 10. Åbent hus**
- 11. Ministatistik**
- 12. Den pædagogiske virksomhed**
- 13. Årets tema 1999**

## **1. Indledning**

Vi skriver vores årsrapporter af flere grunde.

Her kan I som brugere, venner, politikere, forvaltninger m.fl. følge med i opbygningen af Vikingelandsbyen. Samtidig er det vores arbejdsrapport: Når vi vores mål? Bevæger vi os i den rigtige retning? Jeres respons på disse årsrapporter vil derfor altid være velkommen.

Denne 6. årsrapport fokuserer på vores formidling og praktiske virksomhed: - Hvor langt er vi med salshuset? Havde vi held med vores fondsansøgninger? Fik vi startet et dyrehold? Havde vi det godt med børnene? Hvem vandt Gjallerhornet? Hvad bliver næste års tema? - Du kan finde svarene i rapporten. Sidste års afsnit om vores 12 - 14 års plan er stadig dækkende, og da vi arbejder på et større udspil på den baggrund, har vi valgt at udelade det i år.

## 2. Det rekonstruerede miljø

Vi fejrede Vikingelandsbyens 6-årsdag i 1998. Det er seks år, der har sat sit præg. Træer og buske er vokset - vores Ask Yggdrasil begynder at brede sin krone.

Sidste vinter gav nådestødet til rygeovnen, som nu trænger til en kraftig reparation. Bageovnen skal også renoveres. Oseberggryden måtte give op efter 5½ års brug, vi brændte hul i bunden. I vinter smeder vi en ny. I takt med at vi udvider vores aktiviteter opstår behov for nye rekonstruktioner. En del når vi selv at fremstille, andre fremstilles af medlemmer af Vikingelandsbyens Venner. Vores samling af musikinstrumenter er for nylig blevet udvidet med to lyrer og en tredje er på vej.

Med fundet af 4 trælurer i en brønd i Herning ligger der en spændende rekonstruktionsmulighed og venter.

**Osebergtelte:** Vi boede under egen teltdug, da vi "drog på togt" til Børnefestugen. Udskæringen af rammeværket og syningen af teltdugene gjorde vi færdig sidste vinter. Det er pragtfuldt at kunne bruge dem både på togt og hjemme i Vikingelandsbyen i forbindelse med åbent hus arrangementer.

**Farvehaven og køkkenhaven** gav et rekordstort udbytte. Vi arbejder til stadighed på at gøre vores madlavning så vikingetidig som muligt. Fund af pollen og frø i arkæologiske udgravninger kan fortælle om hvilke grønsager, der fandtes i vikingetiden. I sæsonen 1999 vil vi udskifte nogle af planterne i køkkenhaven. Klosterkrydderurterne bliver erstattet med selleri og kvan. Det ser ud til, at heller ikke vores flotte grønkål går fri for at blive udskiftet. Den vil dog blive stående indtil vi har fundet den helt rigtige "vikingetidskål".

**Dyrehold:** Sidste vinter byggede vi en 25 m<sup>2</sup> stor stald eller læskur til dyr. Det blev en meget kraftig og robust bygning af kasseret egetræ fra salshusbyggeriet. Vi lagde græstørv på taget og synes selv, at den falder pænt ind i landskabet.

I maj måned flyttede 2 moderfår med to gimmerlam og et vædderlam ind i staldanlægget. Læskuret havde ventet på dem et par måneder - vi havde ventet i flere år. Det var en af vores store drømme der gik i opfyldelse! Sif, Ydun, Frigg, Freja og Loke blev en vigtig del af Vikingelandsbyens dagligdag. Hver dag har børnene fodret og kælet. I forbindelse med



uldaktiviteter med børnene blev fårene klippet. Den første uld fra vores egne får er spundet. Hen imod slutningen af oktober drog fårene i vinterkvarter for at vende tilbage til foråret.

Vi håber, at dyreholdet som det næste kan udvides til også at bestå af en ko med kalv. - Stude som trækdyr for vogn og hjulplov er et af vores mere langsigtede mål.

Kan vi måske desuden snyde ræven og have et hønsehold??? - Vi ønsker os også en malkeged.

Vi har mange løse ender, som vi forhåbentlig kan færdiggøre og beskrive næste år.

### **3. Salshuset**

Salshusbyggeriet skrider langsomt, men støt og sejt fremad. Det er en enorm arbejdsopgave sideløbende med vores formidlingstilbud til børnene. Byggerytmen bliver derfor ujævn.

#### **Byggeriet for i år i nøgne tal:**

21 egestammer af høj kvalitet udvalgte vi på roden i februar måned i Hareskoven. De største med en diameter på ca. 60 cm.

Udkløvning af 5 stk. 3,5 m lange kævler til 10 store hammerbånd lykkedes om end med besvær.

5 stk. eller halvdelen af hammerbåndene er udsmykket med et plantemotiv taget fra Bamberg-skrinet, der har form som et hus.

75 ud af 120 stavplanker er udkløvet og færdighugget.

22 er opsat i væggen svarende til 2 ud af 10 vægfag.

1 dørstolpe er færdig.

5 ud af 6 topremme er tilhugget. Topremmene er 6 - 7 m lange stykker tømmer, der skal holde huset sammen i længderetningen. Tagspærrene skal stå på disse remme.

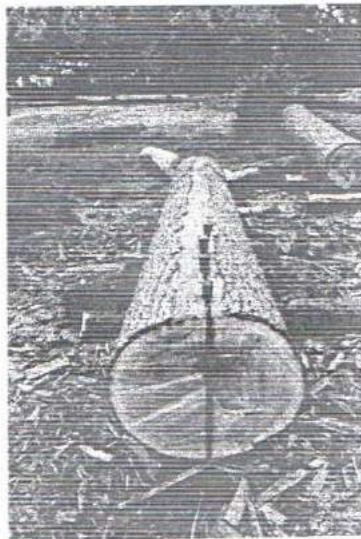
4 lange stykker tømmer à ca 7,5 m til bænke er tildannet og lagt på plads til understøtning af siddepladser i salshusets to midterste fag.

Syldsten er langt under fodremmene i hele huset

2 fag er klar til endelig stampning af lergulv.

8 vinduer er udstemt i 6 stavplanker.

Viggo blev færdig med det sidste af 12 hoveder på tværbjælkerne. Dette hoved blev meget, meget smukt, skønt det havde drillet og irriteret længe. Under en festlighed for afslutningen på arbejdet kastede alle med stor lyst og bemærkelsesværdig entusiasme øl på dette sidst udskårne ansigt. Tak Viggo!



Kløvningen af egestammer har været en stor udfordring i år. På en byggeweekend holdt vi et helt selskab i ånde i ca. 6 timer. De kunne ikke løsrive sig fra processen. Hvis stammerne er skruet i deres vækst, eller hvis der gemmer sig grenvinkler inde i træet, er arbejdet meget vanskeligt. Noget kan være dømt på forhånd, og i ganske få tilfælde har vi lært at gå på kompromis for at redde træet. Vi har da savet os igennem. To mislykkede kløvninger - lig med fire halve kævler - ligger tilbage indtil dato.

Inden for 5 min. måtte to økser give op over for egetræet. Et stykke af skæret knækkede simpelthen af. Vi troede først, at der var metal - søm eller lignende i stammen. Det viste sig imidlertid at være kallusved, et såret område i egetræet, som træet selv reparerer med en harpikslignende væske, som på det nærmeste forstener i veddet. - Utroligt!

Ud over de mange, mange mennesker, der i det daglige følger byggeriet, har vi haft to særlige besøg, nemlig af kollegaer fra Vingsted Historiske Værksted og Ribe Vikingecenter. Fra Ribe kom der 21 medarbejdere, heraf 6 - 7 tømrere. Det var en meget spændende dialog, vi fik ud af det, og vi aftalte at holde kontakt.

#### **Økonomi:**

Vi har i år søgt 14 fonde og fået afslag på afslag.

Men året sluttede af med den helt store opmuntring: 380.000 kr fra A.P.Møller og hustru Chastine MCKinney Møllers fond til almene formål. Det svarer til det budgetterede restbeløb. Vi betragter det som en blåstempling af vores projekt. Det kan vise sig at få stor betydning for vores videre planer for Vikingelandsbyen.

Her og nu betyder det, at vi kan købe næste portion egetræ til de resterende stavplanker og til de første spærfag i tagkonstruktionen. Det betyder også at vi kan begynde på et dokumentationsarbejde, der vil løfte værdien af det samlede projekt.

Vi skylder Pædagogisk Center stor tak for hjælpen. De har med Nick Gehrts fungeret som vores sekretariat i forbindelse med fondsansøgninger.

#### **4. Personalet**

Vi er 2 fastansatte, og vi har ikke noget vikarbudget. På den måde er vores stillingsstruktur skrøbelig. Ingen er herre over sygdom, og indtil i år har vi været forskånet. Til gengæld fik vi så et stort smæk i form af tre måneders sygdom i højsæsonen. Det betød at suspendering af ferie mm. ikke kunne undgås.

Vi besluttede, at ingen opgaver skulle udsættes eller aflyses. F.eks. lå der 21 friskfældede egestammer og ventede på at blive tilhugget, inden udtørring for alvor ville vanskeliggøre arbejdet. Takket være hjælp fra Børneforvaltningen, der "fandt" et antal vikartimer til os, og takket være en meget stor støtte fra Maria fra Venneforeningen og fra de mennesker, vi har haft i jobtilbud, gennemførte vi sæsonen som planlagt.

I forbindelse med opstarten på vores dyrehold blev vi helt afhængige af hjælp fra Risby Vandværksforening ved Villy Korup m.fl. De lovede på deres årlige generalforsamling i Multihuset at hjælpe os med tilsyn med



dyrene i ydertimer + weekender. Det er vi meget taknemmelige for. På længere sigt arbejder vi på en ordning, der muliggør at vi kan have et permanent dyrehold.

Forsøg på at få en person til pasning af dyrene ansat gennem erhvervsafdelingen strandede, fordi det er en betingelse, at vi altid er til stede som supervisorer. I skrivende stund har vi taget initiativ til at holde et møde med Dyregården og Teknisk Forvaltning, der skal have et færehold på randarealer i kommunen. Måske kan et fælles dyrehold være en mulighed og en løsning for os - ?

Kommunens ferietilbud "En uge i Vikingelandsbyen" udløste en 30-timers medhjælp.

**Erhvervsafdelingen:** 12 mennesker har i årets løb været i jobtilbud. Det er en glæde når vi mærker, at de fleste kaster sig engageret ind i opbygningen af Vikingelandsbyen. Og vi må indrømme, at vi ærgrer os lidt hver gang vi siger farvel til en "viking" netop som det er begyndt at "køre" med økserne. Efter tre perioder sparkede vi grædende og nænsomt Thomas ud af "reden" . Vi håber, at han må klare sig godt i det forunderlige og hektiske liv efter vikingetiden.

**Ballerup Seminarium:** Efter en henvendelse fra en studerende på deres naturlinje har vi holdt et møde med seminariet for at drøfte en evt. samarbejds mulighed. Vi vil gerne støtte deres fordybelsestanke og være praktiksted. Måske kan de finde en løsning med Børneforvaltningen vedrørende studerende.

## 5. Projekt Vikingedragter

Alle de dragter, som personalet i Vikingelandsbyen og de besøgende børn og voksne bærer, er fremstillet af Projekt Vikingedragter med Shaia Awad som projektleder. Kvinderne, som ansættes i projektet, har alle en udenlandsk baggrund, først og fremmest fra Tyrkiet og Pakistan. Ti timer om ugen gives danskundervisning, resten af tiden bruges til tekstilarbejde.

Det langsigtede mål med projektet er at fremstille dragter, som er fuldstændigt håndlavet af uld og hør produceret i Vikingelandsbyen. På vejen mod dette mål syer projektet af maskinvævet stof med enten hånd-

eller maskinsøm.

Væveren Anna Nørgård har igen i år været ansat som konsulent for projektet. Anna har undervist projektets ansatte i de forskellige håndarbejdsteknikker, som kræves for at kunne fremstille tekstiler på samme måde som i vikingetiden. Den faglige ekspertise, som projektet på denne måde får tilført, er meget værdifuld og er med til at give projektet et stort skub i den rigtige retning.

En del af projektets arbejde er foregået i Vikingelandsbyens Multihus og i selve Vikingelandsbyen. Ved årets to offentlige arrangementer har Shaia og "hendes piger" arbejdet i og omkring vores vævehus. I løbet af året har projektet arbejdet med spinding på hånden, plantefarvning, nålebinding, filtning og brikvævning. Snart kan vi varme vores hænder i de første nålebundne vanter .

## 6. Multihuset

Snart har vi "boet" i Multihuset i to år. De første udbedringsarbejder er allerede overstået. Spærkonstruktionen er blevet forstærket og syner nu af lidt mere.

Efter at håndværkerne var færdige møblerede vi lidt om på indretningen. Det skal være en æstetisk oplevelse at være i rummet. Multihuset skal bære præg af aktivitet og samtidig have udstillingskarakter. Området rundt om Multihuset skal inddrages så hele anlægget fremtræder som en helhed.

Efterhånden som vores aktiviteter udvides og arbejdet med rekonstruktionerne skrider frem, opstår behovet for mere opbevaringsplads - vi flytter ofte rundt på tingene for at skaffe mere plads. Vi savner en erstatning for den 20 fods container, som vi fik besked på at fjerne.

For andet år i træk afholdt Risby Vandværksforening i april sin generalforsamling i Multihuset.

Multihuset er en god ramme om vores daglige arbejde, offentlige arrangementer og for Vikingelandsbyens Venner på mødeaftner og i byggeweek-ender.



## 7. Medier

Vi har ikke selv været så udfarende i vores kontakt med medierne. Som vanligt har Albertslund Posten i årets løb dækket vores aktiviteter udmærket. Også Jyllandsposten fik øje på os med en artikel i forbindelse med arrangementet "Brug fortiden i fremtiden". Kanal Sjælland, som sender på "TV Danmark" har i år to gange lavet optagelser af salshusbyggeriet. De vil følge hele byggeriet og når vi er færdige lave en samlet udsendelse om projektet.

Folderen om vores jernudvindingsforsøg, som vi har omtalt flere gange er nu færdig.

En folder om Vikingelandsbyen har stået på ønskesedlen længe - nu er pengene skaffet, så arbejdet kan afsluttes denne vinter.

En god dokumentation af Vikingelandsbyens hidtidige historie er foretaget af lokalhistorikeren Kaj Hansen. Kaj har med sit videokamera fulgt os og Danmarkshistorien i Vestskoven gennem årene og har klippet sine indtryk sammen til en over tre timer lang produktion.

I forbindelse med færdiggørelsen af arealet omkring Multihuset vil vi opsætte endnu en informationstavle til løbende meddelelser. Vores informationstavle ved Vikingelandsbyen fornys en gang om året.

Vi har udsendt to numre af "Nyt fra Vikingelandsbyen".

## 8. Vikingelandsbyens Venner

Venneforeningen er ved at finde sin form i forhold til opbakning af Vikingelandsbyen. Salshusbyggeriet fylder selvfølgelig en del. Vi har haft 7 bygge-weekender og en uges byggelejr i juni.

I logbogen over salshusbyggeriet er der plads til kommentarer, for eksempel efter bygge-weekender. Her er et par citater:

15/16. august: " Vi er trætte og udslidte. Var dette en ekspedition på Nordpolen er vi nu nået til det tidspunkt hvor man stiller sig selv spørgsmålet: " Hvorfor er det nu lige at man bygger et salshus.....?"

Trangen til at vende om melder sig - og alligevel kan man ikke få sig selv til det....."

26/27. september: "Det var den hårde kerne! Det var også den "varmeste" week-end i 1998.

Forskellen på denne og forrige week-end var enorm. Der var vi "trætte og udslidte", nu var gejsten i top - og der kom virkelig resultater ud af det".

Endog i hverdagen kommer der ind imellem venner for at bygge med. På den måde får børnene også glæde af at se flere "håndværkere" i aktivitet.

En del af vennerne synes ikke, at de magter det hårde huggearbejde med økserne. De fremstiller i stedet inventar og genstande til salshuset. Vi har på nogle af de månedlige venneaftner lavet oplæg til fremstilling af drikkekrus, skemageri mm. Desuden har vi lavet et oplæg til et "Risby-tapet" Det bliver et broderi med en kombination af motiver fra Bayeux-tapetet og motiver fra salshusbyggeriet.

Vi håber, at der fortsat vil komme nye venner til.

## 9. Danmarkshistorien i Vestskoven

Albertslund Kommune var ansvarlig for årets arrangement. Oplægget var "En bæredygtig udvikling", en politisk doktrin, der inspirerede til aktiviteter under overskriften:

"BRUG FORTIDEN I FREMTIDEN".

Lokalhistorisk forening deltog med aktiviteter omkring dansk landbrug i 1700- tallet (udskiftningen). Kulturøkologisk Højskole gav deres bud på fremtiden.

I Vikingelandsbyen havde vi valgt at sætte fokus på viden og håndværkskvalitet som en del af den kulturarv, vi må bringe med ind i fremtiden. Vi stillede spørgsmålet: Bruger vi den menneskelige ressource godt nok? I disse år går megen håndværksmæssig viden tabt, i takt med at nye teknikker og materialer tages i anvendelse. Der er ikke en bæredygtig balance mellem kvantitet og kvalitet. Det har både ressourcemæssige og menneskelige konsekvenser.

Vi tillod os at stoppe op et øjeblik for at kaste blikket på værdier, vi må have med os. Vores mål var at vise brug af træet fra rod til top og en fuldstændig udnyttelse af fåret. Nogle af de aktiviteter vi havde i

Vikingelandsbyen var følgende:

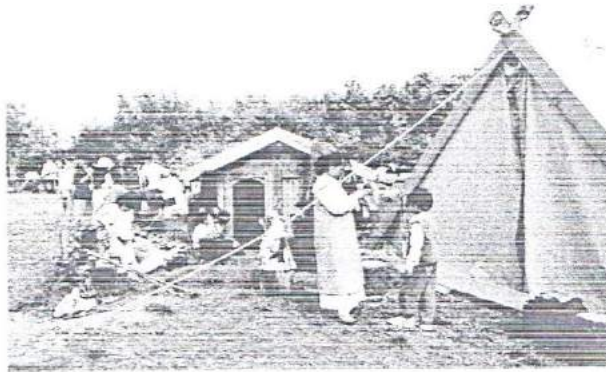
Henry Sandahl, udlært bødker i 1933, demonstrerede sin kunnen inden for et fag, som nu er forsvundet. Bødkerlauget eksisterer ikke mere. -

Vi støtter varmt et initiativ på Hjerl Hede, hvor de gav en ung snedkersvend et "svendebrev" som bødker, efter at han i to år havde lært sig kunsten af en af fagets sidste udøvere. Kulturministeriet eller Undervisningsministeriet bør gå ind og støtte den slags initiativer. De bør ligeledes sørge for at alle nuværende håndværksuddannelser får et modul, der sikrer svendenes viden om fagets historie og oprindelige teknik.

Kurvemageren Steen Madsen gav prøver på pilefletning - et håndværk, der i disse år nyder stor interesse som hobbyaktivitet. Vi skal til udlandet for at få uddannelsen. Steen viste også arbejder i og med træets rod og bark.

Steen Mulbjerg er "stået af ræset" i sin bankkarriere for at lave kvalitetsknive og skeder af stor skønhed. "Hvorfor?" spurgte mange, "Er der noget vi har glemt?" Er der et gryende behov for bedre kvalitet? Og for at vi omgiver os med smukke ting?

Søren Thirslund fortalte om en teori om vikingernes navigation på baggrund af en pejleskive fundet på Grønland. Han demonstrerede teorien for os.



Væveren Anna Nørgård, Projekt Vikingedragter og tilrejsende "vikingekvinder" viste deres kunnen i vævehuset.

- En ældre mands kommentar, da han så vores plantefarvede uld: "Det der, det er rigtige farver!"

Vores økse- og udskæringsarbejde på salshuset fyldte naturligvis en del i



dagens aktiviteter. Tankevækkende er det, at Multihusets spærkonstruktion blev kasseret af brandinspektøren for at være for spinkel! - Bruger vi ingeniørmæssig viden og udregninger til at presse materialerne for hårdt?

Vi nød Pernille, Mette og Marias sang og spil på rekonstruerede benfløjter. - - - Det kan lade sig gøre at nyde musik uden at øve vold på vores hørelse.

Er vores oldtidsmad, der blev nydt til et bæger mjød primitiv? Bageteknik er lerkuppelovnen med dens strålevarme langt overlegen i forhold til de ovne, der findes i ethvert hjem i dag.

Det var af stor betydning for os, at Ditlev Mahler fra Københavns Amtsmuseumsråd for første gang udstillede realia i Multihuset. At se lokale fund ligge der og minde os om en tid og dens mennesker for 1000 år siden, var en oplevelse for mange. De samme genstande: knive, smykker, beslag mm til et smykkeskrin - kunne i rekonstrueret form ses i brug i Vikingelandsbyen.

Perspektiverne med denne udstilling er store i forhold til vores samarbejde med et lokalt museum, som vi brændende håber får til huse på Kroppedal.

## 10. Åbent hus

Lørdag den 5. september fejrede vi vores 6. årsdag. Årets tema "Vikingetidens børn" var også temaet for denne dag. Vi inviterede publikum til at være vikingebarn for en dag. På huggepladsen kunne økserne prøves, på kogeøen var der mulighed for at kærne sit eget smør og bage sit eget brød. På marken blev der trænet med bue og pil og det danske landshold i glimabrydning gav demonstration i denne gamle islandske brydeform.

To ti-årige drenge demonstrerede sværdkampens teknik. Først med træsværd, derefter i en drabelig kamp med jernsværd. Blodet flød.

Kvinderne i Projekt Vikingedragter var trukket i vikingestyret sammen med deres børn og viste tekstilhåndværk foran vævehuset.

Vores 120 meter lange hampetov blev trukket ud på marken, hvor publikum, ansatte og venner kæmpede i tovtrækning.

Vores årsdag er programsat som en del af Albertslund Festuge. De der vælger Vikingelandsbyen ud af mange tilbud denne dag, kommer for at slå sig ned og nyde naturen og omgivelserne og for at leve med i vores aktiviteter. Mange ankommer næsten før arrangementets start, medbringende madkurven og termokanden, og bliver indtil dagen slutter.

## 11. Ministatistik

Sæsonen 1998 omfatter sommersæsonen fra 1. maj til og med efterårsferien samt vinteruger i februar og december.

Vi har haft 18 besøg fra børnehaver, 48 besøg fra skoler og 10 fra SFO/fritidshjem. 4 besøg blev aflyst fra skolens/institutionens side, mens vi aflyste 2 dage i februar på grund af vejret (regn og mudder). Vi har i alt haft 76 besøg.

Vi har stadig mange grupper, som oplever "En dag i Vikingelandsbyen". Interessen for de særlige aktiviteter, som vi udbyder, er stor. En del besøg har strakt sig over flere dage med for eksempel pottemageri, uldarbejde, lindebast og hørproduktion. Disse særlige aktiviteter henvender sig til lidt større børn.

Inden tilmeldingen til sæsonen 1998 havde vi besluttet at det var nødvendigt at begrænse antallet af dage for den enkelte gruppe. Vi lavede derfor en regel om at hver gruppe kun måtte bestille et besøg pr. sæson, medmindre man valgte et emne, som strakte sig over flere dage.

Denne regel har bevirket at vi i år har haft besøg af en del nye klasser, institutioner, lærere og pædagoger. Om vi skal stramme reglerne yderligere og kun tildele den enkelte daginstitution en dag pr. sæson har vi endnu ikke taget stilling til. Det er en beslutning, som skal overvejes nøje. Et argument for dette kunne være, at institutionerne i forhold til skolerne også kan benytte os i ferieperioderne. Årsagen til disse overvejelser er en lang venteliste og mange forgæves opbringninger angående besøg.

Vi deltog som sædvanligt i Børnefestugen. I juli havde vi "En uge i Vikingelandsbyen" i forbindelse med den kommunale "Hjemmeferie". Vores Risbyleiker i efterårsferien havde fuldt hus med fire SFOer og fritidshjem, som på finaldagen dystede i vikingelege og idrætter. I år blev

**Regnbuen** vippet af pinden og Stensmosen kunne drage hjem med **Gjallerhornet** og vente på næste års udfordringer.

Ud over tilmeldte grupper har vi som i de tidligere år haft mange andre **gæster**: Børn og voksne fra venskabsbyen Grabow, seminarieelever, **nyansatte lærere** i Albertslund Kommune på introduktionstur, Nordisk Skovkongres, Ribe Vikingecenter, børn fra Tjernobyl (Petrihjælpen), Vingsted Historiske Værksted, billedskærere fra Rusland, en grønlandsk venskabsklasse.

Derudover har mange klasser og institutionsgrupper samt skovgæster, pensionistudflugter med flere besøgt os. Vi beder som regel om at de kigger diskret med som "fluer på væggen". Enkelte gange har besøgene virket for overvældende i forhold til den børnegruppe, der agerede vikinger.

## 12. Den pædagogiske virksomhed

Hvor langt er vi kommet i forhold til vores oprindelige målsætning? Er Vikingelandsbyen blevet et af de rum, hvor Albertslunds børn kan fordybe sig? Har de i et tæt samvær med os kunnet bygge landsbyen op og samtidig lære lidt om vores fortid og lidt om sig selv? Vi er kun nået et lille stykke af vejen. Vi skal hele tiden forbedre vores tilbud. Det gælder udstyr, nye aktiviteter, kontakten med pædagoger og lærere. Vigtigst er dog hele tiden at arbejde med vores samværsform med børnene. Noget opstår spontant og skal gribes, andet skal planlægges og forberedes. Børnenes hverdag er et sandt bombardement af indtryk, fart og tempo - nye udfordringer hele tiden.

Vores teknik er, at prøve at kile os ind i alt dette og for en kort stund prøve at "trække tempoet ud af kampen".

Her vil vi godt opfordre lærere og pædagoger til at hjælpe os med at denne teknik lykkes bedst muligt - både inden I kommer med børnene, og mens I er her. Forbered jer selv og gruppen på kvalitet frem for kvantitet. Kan vi sammen skabe ro til at hvert enkelt barn kan fordybe sig i netop den opgave, der er stillet, uden også at tænke på at skulle nå tre andre ting, - så er meget nået.

Når det lykkes bedst, summer Vikingelandsbyen af engagement, og det forunderlige sker ind imellem at børnene finder på at agere som



vikinge børn sandsynligvis ville have gjort for 1000 år siden. Vi har i årets tema: "Vikingetidens børn" målrettet vores arbejde efter det.

Med årets tema 1998 ville vi fortælle nutidens børn om "Vikingetidens børn", lege deres lege og arbejde som de gjorde. Træsværd blev fremstillet og en del blev knækket ved det, de var beregnet til - en god kampleg. Med snitteknivene samlede vores "Onkel Harald" børnene omkring sig for at fremstille træheste, både og en enkelt and, som vitterligt kan søsættes i en vandpyt. Nye og bedre snitteknive ligger nu parat til næste sæson. En god oplevelse var det, da drengene fra en 6. klasse med træsværdene som inspiration iscenesatte kampscener i landsbyen. Igen og igen lød stikordet til angriberne. Pigerne i klassen syntes først at "det var for meget", men nogle blev dog til sidst grebet af stemningen og iscenesatte selv en leg om vikinger.

Børn og voksne ved at dovenskab ikke er en idræt, der regelmæssigt dyrkes i Vikingelandsbyen. I år fraveg vi en sommerdag alle principper og lod vores hørklasse dovne. Rundt om i græsset lå trællene og flød, mens Mette og Maria fra Venneforeningen underholdt med sang og fløjtespil. Klassen var vant til musik og gav deres fine bidrag. - Aldrig har trællene arbejdet så lidt som den dag.

Flere har brugt os som konsulenter i forbindelse med emneuger, udstillinger og lignende. Det har været alt lige fra opbygningen af specifikke håndværk til mere overordnede emner. Vi glæder os over at kunne bruges i sådanne sammenhænge.

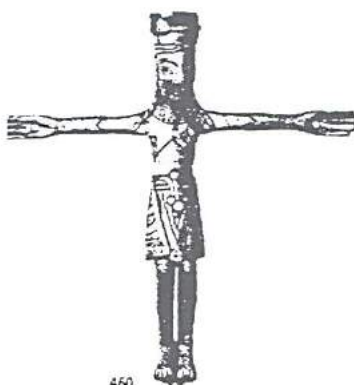
Vi har i år for første gang forsøgt med et aftenarrangement. Vi holdt lysfest med mad og drikke, historiefortælling og musik. Det blev meget stemningsfuldt. Vi kunne forestille os hvordan det vil blive når vi rykker ind i salshuset.

I år havde vi besøg af flere 6.klasser, som har besøgt os i alle deres skoleår! Vi ved godt at nogle af børnene derhjemme i klassen vil sige. "Åh nej, skal vi nu ud i Vikingelandsbyen igen". Alligevel bliver gensynet som regel rart og godt. Vi har muligheden for at nå længere i fordybelsen, netop fordi vi kender hinanden.

I år refererer vi en kommentar, der siger lidt om stemningen og

alderstrimmet i en sådan klasse:

Efter en hård knattleikr-kamp (boldspil), hvor både drenge og piger havde gået hårdt til den, fulgtes vi ad fra kamppladsen op i landsbyen. Undervejs klagede en af de hårde drenge over at det var alt for varmt at kæmpe med vores vikingetøj på. Vi sagde at de da bare kunne have spillet med bar overkrop. Kommentar til kammeraten ved siden af: "Ja, men så skulle vi have haft rigtige piger med!"



### 13. Årets tema 1999

Med rekonstruktionen af et salshus fra den sene vikingetid/tidlige middelalder har vi lagt os mere fast på en datering af vores arbejde i Vikingelandsbyen. Uden at skippe vikingetidens tidligere århundreder helt lægger vi hovedvægten på 1000-tallet. Derfor har vi valgt at lægge vores tema 1999 op ad museumsverdenens landsdækkende "Middelalderår". De to foregående års temaer var "Kvinden i vikingetiden" og "Vikingetidens børn". Her beskæftigede vi os med afgrænsede emner, som nemt kunne relateres til det daglige formidlingsarbejde i Vikingelandsbyen. Når man skal sætte et mere teoretisk og bredt emne som "Middelalderen" i forhold til vores daglige arbejde kræver det en del flere overvejelser om hvad vi skal gribe fat i - hvorledes skal vi formidle det til børnene osv.

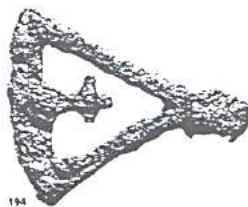
Vi har valgt en temaoverskrift, der lyder sådan: "Fra vikingetid til middelalder - ændringer i det daglige liv".

Et af de mest oplagte emner at beskæftige sig med er hvordan religionsskiftet har påvirket hverdagen i bondesamfundet. Danskerne havde kendt til kristendommen i flere århundreder. Missionærer havde besøgt landet og på rejser havde mange stiftet bekendtskab med den

religion, der var gældende i de "hjem søgte" lande. Danmarks første kirker var således for længst bygget.

Det var overklassen, der indførte kristendommen i Danmark og i løbet af 1000-tallet blev den mere og mere udbredt. Den kristne kirke var i høj grad medvirkende til at styrke og centralisere den danske kongemagt.

Kristendommen indeholdt en mængde love og påbud, som kunne gribe ind i dagligdagen og sætter nye rammer for mennesker. Nye skikke for menneskers samvær, dåb, bryllup og begravelse, ændrede spisevaner, nyt syn på kvindens stilling. Bogstaver, bøger og skoler for de udvalgte. At lære at læse blev en mulighed - i teorien for alle - i praksis for overklassen og kirkens mænd. Middelalderen betød ændringer i kultur, religion og menneskesyn.

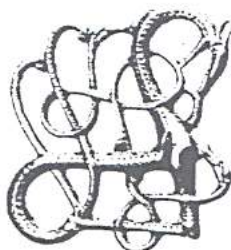


Munkene bragte nye urter med sig til læge- og kogekunst. Teknologisk udvikling indenfor håndværk, indenfor hus- og skibsbyggeri. Spinderokken og den vandrette væv revolutionerede tekstilproduktionen. . Befolkningstallet var stigende, der blev flere munde at mætte og det satte sit spor i produktionen af fødevarer. Den teknologiske udvikling omfattede også landbruget - hjulploven, nye dyrkningsmetoder og rug som vintersæd. Bydannelsen, som var påbegyndt i vikingetiden tog fart og landbruget havde her afsætningsmulighed for en større produktion. Det landsbyfællesskab og den fordeling af landbrugsjorden, som vi kender helt op til landbrugsreformerne i slutningen af 1700-tallet har rod i den sene vikingetid og den tidlige middelalder. Handelen ændrede sig, nu var det ikke længere de nordiske købmænd i deres hurtige skibe, der beherskede den nordeuropæiske handel. Nye varer kom til landet. Salt, som i vikingetiden ikke har været almindeligt brugt, var stadig dyrt, men blev i stigende grad brugt til konservering af fødevarer - blandt andet sild.

En ting, som vi skal lægge vægt på i formidlingen af dette tema til børnene er at ændringerne foregik meget langsomt. I Vikingelandsbyens dagligdag kan vi vise små tegn på alt det nye - en munk kommer på besøg, en ny plante i køkkenhaven, et kors i smykkeskrinet, en historie om Hvidekrist, en ny slags økse til salshuset, en ny kjolemodel til husfruen og en ny



hætte til husbonden. Måske kan en enkelt af landsbyens indbyggere skrive det underlige latinske sprog med de nye mærkelige bogstaver på sin vokstavle, mens de fleste stadig bruger runerne. På landsbyens tingsted kan de store beslutninger om fremtiden træffes.



Det årlige Danmarkshistorien i Vestskoven - arrangement i juni drejer sig selvfølgelig om middelalderen. Her vil Vikingelandsbyen deltage i et vist omfang. Vores 7-års dag i september vil som vanligt have årets tema som udgangspunkt.

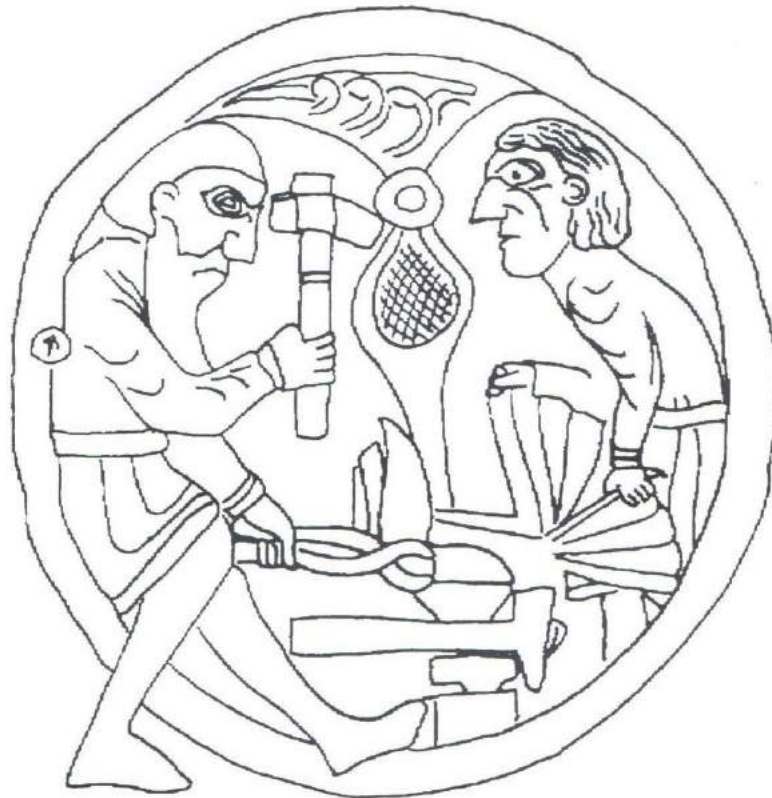
Den del af middelalderen, som vi skal formidle er uden borgfruer, riddere i rustning og drabelige turneringer. Uden Ivanhoe, Robin Hood og Richard Løvehjerte. Det er de små ændringer i det daglige liv i bondesamfundet, vi skal lægge vægt på. Vi skal også vise hvordan skikke og levevis fra vikingetiden lever videre ind i middelalderen.

At lægge "vores" periode i slutningen af vikingetiden og begyndelsen af middelalderen giver os mulighed for at inddrage viden fra et meget større tidsrum - omend med forsigtighed. Vi er i Vikingelandsbyen - et sted, hvor der først og fremmest formidles vikingetid.

Vi glæder os til, sammen med jer, at bevæge os ind i et nyt årtusinde, en begivenhed, der bringer os alle tættere på vikingetiden.

*Ingen er helt ussel  
skulle han end være svag.  
Nogle har glæde af sønner,  
nogle af fæller,  
andre af gods og dyr  
og andre af velgjort værk.*  
(citater fra Hávámál - Den Højes (Odins) tale)

Venlig hilsen  
Anne-Marie og Jørgen



Tegning:  
Claus Andersen

Vikingelandsbyen  
Ledøjevej 35, Risby  
2620 Albertslund  
Telefon: 43642029